EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE (HE 65/2023)

Eduskunnan talousvaliokunnan pyydettyä yhdistyksemme lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 65/2023), lausumme kunnioittavasti seuraavaa:

Yleistä

Esityksen tavoitteena on Finanssivalvonnan rahoituspohjan vahvistaminen ja eri valvottavaryhmien maksuosuuksien tasapainottaminen. Esityksessä mainitaan valvontamaksujen kehittämisen tärkeitä linjauksia, joita ei kuitenkaan ole toteutettu eläkesäätiöiden ja eläkekassojen valvontamaksujen uudistamisessa. Näiden eläkelaitosten osalta on jäänyt vaille huomiota myös asiaa koskevat lain kirjaukset kuten asian laajempi tarkastelu.

Lausunto

Valvontamaksu on veroluontoinen ja sellaisena se tahdotaan pitää. Veroluontoisuuden seuraus on välttämättömyys huolehtia siitä, että valvontamaksu on tasapuolinen.

Hallituksen esityksessä todetaan, että *”työeläkevakuutusyhtiöiden osalta on katsottu korostetun tärkeäksi, ettei niiden toimijoiden maksuilla subventoida muiden toimijoiden liian alhaisia valvontamaksuja”.* **Tätä periaatetta ei ole kuitenkaan toteutettu samaa lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen valvontamaksun suhteen.** Vaikuttaa siltä, että valmistelijat eivät edes ole havainneet asiaa.

Finanssivalvonta on toistuvasti todennut, että nimenomaan lisäeläkkeitä hoitavat eläkesäätiöt ja eläkekassat aiheuttavat suurimman osan näihin eläkelaitoksiin kuluvasta valvontatyöstä. Edellä mainittu korostetun tärkeä periaate siitä, että lakisääteisen työeläkevakuutustoiminta ei subventoi muuta vakuutustoimintaa sekä sen veroluonteisuuden edellyttämä tasapuolisuus on valmistelussa jäänyt vaille huomiota. Lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittaville eläkesäätiöille ja eläkekassoille on ehdotettu samat valvontamaksut kuin lisäeläketoimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, vaikka tämä tarkoittaa, että lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavat eläkesäätiöt ja eläkekassat tämän seurauksena subventoivat muuta vakuutustoimintaa eikä ehdotus ole tasapuolinen.

Hallituksen esityksessä ei ole otettu huomioon myöskään eläkesäätiö- ja eläkekassalain 9 luvun 1 §:n 2 momenttia, joka edellyttää Finanssivalvonnan ottavan valvonnassa huomioon kilpailun vaatimukset. Ehdotuksessa lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen valvontamaksulla ehdotetaan subventoitavan muiden toimijoiden valvontamaksuja ja ehdotus muutenkin vaikuttaa kilpailuun heikentävästi todennäköisen kokonaismaksurasituksen kautta.

Esityksessä ei käsitellä kokonaismaksurasitetta, koska toimenpidemaksuja ei eritellä valvottavaryhmittäin. Tämä kokonaismaksurasitus olisi ehdottomasti pitänyt ottaa huomioon hallituksen esitystä valmisteltaessa erityisesti arvioitaessa, vaikuttaako ja miten paljon valvontamaksu-uudistus heikentää kilpailun edellytyksiä, joka on otettava lain puolesta huomioon. Esimerkiksi vuonna 2008 eläkesäätiöt ja eläkekassat maksoivat kaikista toimenpidemaksuista yli neljäsosan Vakuutusvalvontaviraston palkkiosta, mikä oli kokonaisuutena myös sen aikaiset valvontamaksut huomioon ottaen merkittävällä tavalla kilpailuun vaikuttava asia.

Ehdotamme, että hallituksen esitystä korjattaisiin tai palautettaisiin lisävalmisteluun, jotta se olisi perusteiltaan tasapuolinen, johdonmukainen ja oikeudenmukainen.

Helsingissä marraskuun 13. päivänä 2023

Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry

Ismo Heinström
Lakimies